

Sammanställning av diskussioner och övningar i

Bollnäs, Göteborg och Lund

Namn: Stefan Johansson

Telefon: 0708 23 10 64

E-post: stefan.johansson@begripsam.se

Innehåll

Dokumentation: Kognitiv tillgänglighet på bibliotek	3
Vilka områden kan vara viktiga?	3
Vad är det som ger god kognitiv tillgänglighet?	3
Fotodokumentation	6
Dokumentation Göteborg	19
Ljus och ljud	19
Sinnesro och lugn	19
Olika inriktning, särskilda tillfällen och aktiviteter	20
Information	20
Förhandsinformation	20
Symboler	21
Skyltar	21
Kartor – inomhusnavigering	21
Kompetensutveckling	21
Personligt stöd, tidsbrist	22
Stödfunktioner	22
Spelregler – det osynliga i hur man ska förhålla sig	22
Låna, återlämna etc.	23
Lokalers utformning	23
Projektidéer	23
Modellbibliotek	23
Projektidé	24
Hearing i Lund	25
Grupparbete 1	25
Resultat	25
Grupparbete 2	27
Resultat	27
Bilddokumentation Lund	28
Skyltar och anvisningar om hur man hittar	28
Interaktion med det digitala	30
Information i ett helhetsperspektiv	31
Uppställning av böcker	31
Biblioteket som studie- och arbetsmiljö	32

Dokumentation: Kognitiv tillgänglighet på bibliotek

Hearing i Bollnäs 28 mars

Vilka områden kan vara viktiga?

I denna övning arbetade deltagarna i grupper och kartlade sådant som de kommer på som kan vara viktigt. Vi diskuterade sedan i hela gruppen och noterade tematiskt viktiga områden.

- Teknik, krävs hög kompetens
- Legimus, komma igång + info
- ID, Pin-kod
- Användarvänlig
- Svårt att veta vad som finns
- Skolan, samverkan, skolbibliotek – olika bra
- Göra fel och rätta till
- Energi, mönster, regler
- Självbetjäning övergång till personal
- ordningssinne
- Person...
- Villkor – konsekvenser
- Överhörning
- Trängsel – lugn
- Info-punkter
- Möbler
- Entré
- Ta bort plotter
- Förbereda hemma
- Karta
- Första mötet
- Studiebesök
- Återkoppling
- Språk
- A-Ö, Ämnen

Vad är det som ger god kognitiv tillgänglighet?

I denna övning arbetade deltagarna i grupper och uppgiften var att identifiera sådant som kan bidra till ökad tillgänglighet. De skrev upp varje sådan idé på post-it-lappar. Lapparna har sedan analyserats och grupperats tematiskt.

Information (webb, trycksaker)

- Bildsymboler (piktogram)

- Hemsidan, bildstöd, filmer
- Förbereda sig för mötet (digitalt och sedan fysiskt)
- Kontaktperson på hemsida
- Handledning, Boka guide (att hitta rätt, att göra rätt med tekniken)

Flera av deltagarna tog upp att ett besök ofta kan börja långt utanför lokalen och kanske också långt innan det fysiska besöket. För att det ska fungera bra behövs viss information på bibliotekets hemsida. Förutom texter kan det vara bra med bilder och filmer. Här kan det vara intressant att följa hur Ågrenska utanför Göteborg jobbar med ett testprojekt där man ska kunna "förbereda sig i 360", alltså använda VR-teknik för att förbereda ett besök.

Information (i lokalen)

- Symbol på dörren som signalerar tillgänglighet
- Tydligt se vem som är personal (Jag jobbar här, Fråga mig)
- Skyltar (text och bildstöd, versaler, inramat)
- Foton i biblioteket (på personal)
- Skyltar (bilder, ej förkortningar)
- Synlig certifiering (Uppmärkt entré – afasi, npf...)
- Färgkoder
- Ledstråk
- Färgskalor

Bibliotek är informationstunga miljöer. I miljön finns olika typer av information. En kategori kan sägas vara orienterande. Vad finns var? Hur ska jag ta mig från punkt A till punkt B. En annan kategori är instruerande, hur funkar det att göra A, B eller C. En tredje berättar om vad som händer. Det är pågående aktiviteter och aktiviteter som kommer att hända i framtiden.

Media och teknologi

- Taltidning
- Talböcker
- Självbetjänande apparater

Vi diskuterade inte tekniken på biblioteket så mycket under hearingen. Det gör att vi kan behöva fördjupa oss i denna fråga vid andra hearings. Det som kom upp var att det är viktigt att få veta att det finns talböcker och taltidningar och att besökare också kan behöva tips om dessa.

Mötet

- Använd besökaren synpunkter positivt
- Se och bekräfta besökaren
- Förståelse

Detta var en stor diskussion. Flera tog upp hur viktigt det är att mötet mellan personalen och besökaren gör bra. Ur besökarperspektivet är det viktigt att bli sedd och att det känns ok att

finnas i lokalen. Det gäller även den besökare som kanske uppträder på ovanliga sätt. Vid det goda besöket uppstår en känsla av att man som besökare är välkommen och accepterad.

Kompetens

Utbildning (se och förstå)

Hur kan jag underlätta för dig (jämfört med hur kan jag hjälpa dig)

Här handlade diskussionen om vilken kompetens som behövs för att förstå vilka olika förutsättningar personer kan ha när de besöker biblioteket. Kognitiva, psykiska och intellektuella svårigheter syns ofta inte på ett lika direkt sätt som om en person har en synskada eller har svårt att förflytta sig. Diskussionen handlade också om perspektiv, om att arbetet på ett bibliotek är ett serviceyrke men att det kan gå en gräns mellan att underlätta för någon och att "ta över" för mycket.

Miljö

- Bemötandemiljö och personal
- Tid att memorera
- Enskildhet – privata samtal
- Konstavdelning, inte konst i hela lokalen

Här diskuterades särskilt de intryck man omedelbart får när man kommer in i ett bibliotek. Den känsla man får då kan sätta tonen för hela besöket. Miljön är det samlade resultatet av många olika saker. Den uppstår som ett resultat av lokalen, inredningen, föremålen, informationen och personal och andra besökare. Miljön manifesteras ofta i form av en känsla. "Här känns bra att vara", "Här kan man ju inte vara". Vid närmare analys kan det visa sig att biblioteket består av flera olika miljöer, olika avdelningar, olika syften etc.

Miljö (Ljud) och Ljus

- Tydligt olika ljudmiljöer (ljudsanerat/tysta rum), olika zoner)
- Ljud (tysta zoner med tydlig skylt + tillåtande zoner)
- Tysta zoner
- Tydligt olika ljussatta områden
- Ljussättning (ljus/mörk avdelning)

De här punkterna lyftes främst fram av personer som själva upplever svårigheterna. Problem i ljud- och ljusmiljön är svåra att identifiera för den som inte själv upplever ljuden som störande. En genomtänkt ljudmiljö är viktig och det som ofta saknas är de tysta miljöerna. Även sådana miljöer störs ofta av fläktar eller andra susande ljud.

Planering

- Tillgängligt redan vid ritbordet (när vi bygger nytt, renoverar, bygger om)

Här handlade diskussionen om att det finns vissa tillfällen då det går att förbättra tillgängligheten i stora språng. Det är tillfällen då man gör större renoveringar och ombyggnader eller rent av byter lokaler. Då gäller det att försöka få med tillgänglighetsfrågorna. Ett exempel från Bollnäs är det trappsteg som finns mitt i lokalen och där man nu måste sätta upp massor av varningssignaler eftersom folk ramlar. Hade man

fasat av den ytan, precis som den som går åt vänster hade miljön varit mindre farlig och behovet av (obehagliga) varningssignaler hade försvunnit.

Fotodokumentation

I den sista övningen fick deltagarna gå ut i grupper eller enskilt och dokumentera och kommentera vad de fann kognitivt intressant i biblioteksmiljön. De skickade dessa bilder och kommentarer till seminarieleadaren via SMS:

Datastation på öppen plats med hög takhöjd. Här skulle man kanske skapa en skönare miljö genom att sätta till en skiljevägg eller ett nedsänkt innertak.

En plats med högt ljud från fläktsystem som inte går att lokalisera.

Eluttag är snedmonterat.

Ljud från element.

Dörr utan märkning i entré. Är det en toalett? Förråd?

Två entréer i rött. Den ena går till biblioteket och den andra till en förening som troligtvis inte är öppen för allmänheten. Kanske föreningens dörr skulle haft en annan färg?

Ja vad ska man säga... Jag lider inte av OCD men det ser för j-vligt ut!

Taket har en spetsig vinkel som inte följs upp av entrédörrarna. Hade varit mer välkomnande om både entrédörrar och tak haft samma vinkel eller om taket varit välvt.

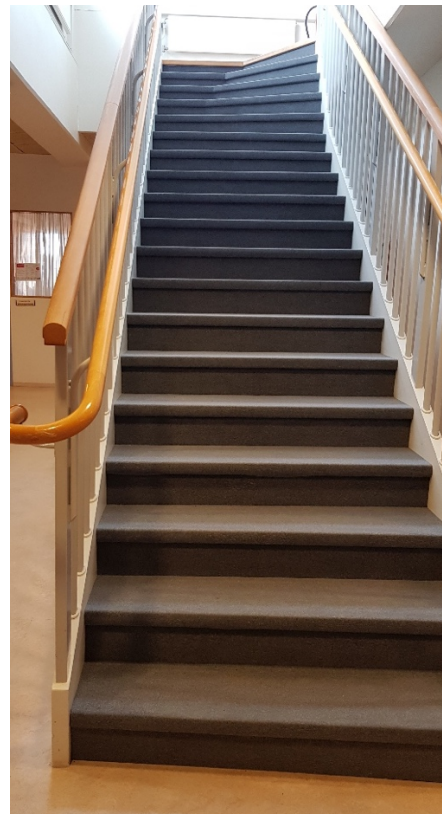
Extremt högljudd fläkt i entrén.

Runda blad.

Hård bullrig trapp med triggande plattor och fogar?

Mjuk ljuddämpande matta i trapp. Svarta steg kanske är svårt för personer med synnedsättning?

Ska det vara fönster in mot biblioteket från ett studierum? Ska det hänga konst på väggarna? Kanske hellre en enfärgad fondvägg?

Vågar man gå över?

Perfekt lugn och mörk hörna i avdelningen för unga vuxna.

Bra att samla konst och utsmyckning på en yta.

Vad är detta för avdelning? Kan jag be om hjälp här eller har jag inget här att göra?

Trevlig avdelning med ljuddämpande textil och lite lägre takhöjd.

Oroligt.

Viss konst kan kännas hotfull...

Skuggor...

Här känns det hotfullt. Åt vänster finns en avfasning men rakt fram en trappa.

Trasiga lampor kan störa.

Sladd rakt över golvet.

Konstig gräns.

Sluss, lite obehaglig...

Stolsdyna i oroligt mönster.

Är det bara fritidsgård där?

Möjlig energislukande entré

Hon jobbar här!

Är det här tydligt nog? Lite gömd placerad dessutom...

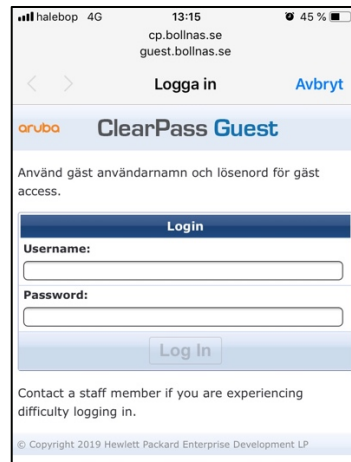
Den här innehåll inte ens en karta!

Bra skylt men borde varna från andra hållet också.

Skyltar på glaset syns inte så bra.

Att ta sig ut på nätet på engelska och med liten text. "Ser läskigt ut".

Bra att det finns rum där man kan få lugn och ro.

Receptionen ligger mitt i biblioteket. Bra tillgänglighet men svårt att få lugn och ro när man pratar med bibliotekarien.

Man skulle kunna förtydliga med bilder för de som har svårt att läsa.

Bra att man kan lyssna på taltidningen. I Söderhamn har de en Ipad så man även kan titta på texten samtidigt som man lyssnar.

Kopiatorn borde stå mer avskilt... den väsnas för mycket.

För rörigt och för mycket intryck och ljud vid reception.

Dokumentation Göteborg

Hearing om kognitiv tillgänglighet på bibliotek, den 24 september 2019. Sammanfattning och tematisering av de diskussioner som fördes.

Ljus och ljud

Det finns en kunskap om att ljus- och ljudförhållanden kan spela en stor roll, men de flesta vet inte hur de ska kunna göra något åt dem. Det kan finnas vissa saker som personalen kan påverka men flera av problemen relaterade till ljus och ljud kräver större insatser.

Kunskaperna om hur man kan arbeta med ljus och ljud är begränsade. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Belysning och ljud
- Många störningsmoment, ljud, rörelse
- Ändrat riktning på lampor
- Ljud, på grund av arkitektur och högljudda ungdomar
- Ljudabsorbenter
- Ingen akustik-dämpning
- Högt ljudvolym, mycket folk vid arrangemang etc
- Ljus – för ljus (ont i ögonen), migrän, epilepsianfall (men de flesta vill ha ljus)
- Ljudsystem i hörlurar och eller app

Sinnesro och lugn

Vissa bibliotek har erfarenhet av att arbeta med speciella rum och många är medvetna om att vissa individer tycker att biblioteksmiljön ger för många intryck. Att inrätta speciella platser eller rum där det är lugnare ses som en möjlighet. Det finns en konflikt mellan att det ska hända mycket saker på ett bibliotek (mycket pockar på uppmärksamhet) och att vissa besökare behöver få intryck och lugn. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Sinnesrum
- Sinneslåda
- Relaxed performances
- VF:s sinnesrum
- Tysta studierum
- Tagit bort saker – mindre intryck
- Intryck – inte ha för mycket och ha det indelat
- För många intryck
- Speciella lugnare platser
- Möjlighet att sitta ner
- En tillgänglig plats som är känd
- Inte så många intryck – inte så många skyltar

Olika inriktning, särskilda tillfällen och aktiviteter

En idé som flera deltagare för fram är att dela upp och dela in. Det skulle kunna vara så att vissa bibliotek är specialutformade eller att man inom ett bibliotek avdelar vissa ytor för att till exempel få en variation mellan lugna ytor och ytor där det är okej att det låter lite mer. En annan idé är att skapa speciella förutsättningar vissa tider i veckan. En tredje kan vara att skapa arrangemang som är utformade på speciella vis för att passa olika grupper. Då kan den som gillar en speciell förutsättning välja att gå till biblioteket vid det tillfället. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Inte allt för alla – snärjer in sig
- Olika inriktning på olika bibliotek – alla kanske inte kan erbjuda allt
- Dela upp utrymmet – tysta rum, studiemiljö
- Minst 1 nischbibliotek med tillgänglighetsfokus
- En lugn dag i veckan, till exempel på söndagar
- Utrymmen med olika former
- Miljöer för olika aktiviteter
- Tillgängliga tider/dagar
- Kunna erbjuda möjlighet att sitta på samma plats
- Lugnare vissa tider?

Information

Många av kommentarerna handlar om den komplexa informationsmiljö som finns på ett bibliotek. Det är många olika budskap som ska kommuniceras. Deltagarna saknar ett enhetligt tänkande kring detta. Några funderar på om man inte skulle kunna ta fram någon slags standard för detta ändamål, så att det blir mer enhetligt oavsett vilket bibliotek man besöker.

Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Tydlighet i informationen
- Information på olika sätt, skriftlig, bildstöd, kombination
- Skala ner mängden information
- Vag information/instruktion
- Alltid viktigast information först
- Samma färgsystem etc.

Förhandsinformation

Flera deltagare tog upp att vissa besökare har behov av att förbereda sig innan de fysiskt kommer till biblioteket. Sådan information bör gå att hitta via bibliotekets webbsidor.

Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Undersöka vilka förutsättningar som gäller på förhand
- Möjlighet att förbereda sig/förberedelsehäfte
- Informationshäfte inför klassbesök/grupper

Symboler

Ett enhetligt och konsekvent använt symbolspråk skulle kunna göra biblioteken mer kognitivt tillgängliga. Det finns dock inga riktlinjer och kanske inte heller en full uppsättning lämpliga symboler att använda. Här skulle det behövas något slags central initiativ för att arbeta med hur symboler ska kunna användas. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- På vissa ställen använder vi symboler
- Symboler – bildstöd, samma utseende i alla bibliotek
- Ska man ha text ska man också ha bildstöd

Skyltar

Bibliotek har många skyltar. Det finns ingen enhetlighet i hur dessa ser ut. På samma sätt som med symboler skulle det behövas ett mer central sammanhållet arbete. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Inkorrekt märkning/skyltning
- Avsaknad av skyltning, orientering, planlösning
- Otydligt skyltat

Kartor – inomhusnavigering

Trots många skyltar i biblioteksmiljön upplever besökare svårigheter med att hitta. Navigering inomhus kanske kan förbättras med hjälp av appar och digitala kartor men även de mer traditionella kartorna borde kunna bli bättre. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Karta över biblioteket för överblick
- Kartor för alla bibliotek
- Svårt att få en överblick och hitta till olika platser, på grund av att det saknas kartor.

Kompetensutveckling

Många tog upp behovet av ökad kompetens. Med ökade kunskaper kommer både en ökad förmåga och en ökad trygghet. Det finns en ganska stor osäkerhet kring vad man kan och borde göra och det finns en osäkerhet som ibland yttrar sig i en rädsla att göra fel (med resultat att man kanske inte gör något alls). Det finns både behov av punktinsatser och att löpande träffas i någon form av nätverk. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Utbildning i lågaffektivt bemötande
- NPF-dag, inspirerande
- Personal har inte kunskap om kognitiva svårigheter
- Personal som arbetat med tillgänglighetsfrågor
- Nätverka och dela kunskap

- Utbyta erfarenheter
- Hela arbetsgruppen ska arbeta med tillgänglighetsfrågor
- Obligatoriska utbildningar
- Hela arbetsgruppen ska jobba med frågan om tillgänglighet
- Personal som har vana av att bemöta människor med kognitiva svårigheter
- Att bemöta personer olika
- Utbilda personal, varför bildstöd, obligatorisk
- Vi vet inte så mycket om andra typer av tillgänglighet, inte bara fysisk
- Metoder?
- Tillgänglighet svårt utifrån olika behov

Personligt stöd, tidsbrist

Även om information via skyltar, anslag, webbplatser etc blir bättre så återstår att många behöver ett personligt stöd för att besöket på biblioteket ska bli bra. Det är inte alltid möjligt att ge det personliga stöd man skulle vilja ge. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Följa med, individanpassat
- Fråga: Vad kan vi göra för dig?
- Arbetskläder – Hur syns det att vi är vi?

Stödfunktioner

Deltagarna ser flera möjligheter att genom olika stödfunktioner underlätta ett besök. Flera av synpunkterna handlar om att hjälpa besökare att hantera tid. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Timstock/timglas
- Erbjud alternativ: teknik/lyssna/läsa
- Bildstöd i Frölunda
- Samtala med särskola angående bilder
- Anpassade datorer och sittplats som bokas längre tid.
- Talboksdrop-in med extra personal. Soffor intill om man vill vänta på sin tur
- Autism – viktigt att ha synliga klockor
- Hur blir biblioteket förutsägbart? Förbereda inför stängning, ropa ut 10 minuter innan. I och med kulturförvaltningen blir biblioteken mer likriktade = förutsägbara.

Spelregler – det osynliga i hur man ska förhålla sig

Det finns flera situationer där en besökare måste förstå ”spelreglerna” och om de inte gör det så kan det yttra sig som att de stör eller att det uppstår konflikter. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Otydliga spelregler
- Tydliggöra aktiviteter, vilka regler gäller?
- Att vi inte motsvarar besökarens förväntningar

- Bemötande – tala tydligt – säga vad man menar

Låna, återlämna etc.

Vissa personer kan uppleva det svårt att hantera själva lånesituationen, Stora delar av denna process är automatiserad och det kan skapa både svårigheter i hanteringen och osäkerheter i kommunikationen/feedbacken från automaterna. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Självservice
- Kopieringutlån
- Återlämning,
- Hämta reservation

Lokalers utformning

Flera av de svårigheter deltagarna kunde identifiera faller tillbaka på hur lokalerna är utformade. Det kan skapa sådana svårigheter som det inte går att göra så mycket åt men deltagarna efterfrågade också mer av dialog med lokalansvariga och mer kunskap om hur befintliga lokaler kan anpassas. De tog också upp att det är viktigt att ta chansen när lokaler ska renoveras. Deltagarna tog upp följande saker relaterade till detta tema:

- Mycket som vi inte kan styra över – miljön till exempel
- Lokalbegränsningar
- Se disken från entrén

Projektidéer

Deltagarna fick i uppgift att ta fram några idéer som skulle kunna genomföras som projekt. Det visade sig att de olika grupperna i princip beskrev två projekt:

- Att skapa ett modellbibliotek
- Att arbeta med information och kommunikation

Projektidéerna har beröringspunkter och det skulle tämligen enkelt gå att göra det till ett projekt.

Modellbibliotek

Tanken med denna idé är att välja ut ett bibliotek och att använda detta som en slags ”verkstad”, där olika idéer kan testas och utvecklas för att sedan föras ut till övriga bibliotek.

För ett sådant projekt skulle det behövas resurser för att arbeta men också tillåtelse att göra olika typer av ingrepp och anpassningar i miljön. Exempel på sådant som man skulle vilja arbeta med är:

- Ljud och ljus

- Tysta platser och platser för aktivitet
- Hjälpmedel
- Personal
- Teknik
- Öppettider
- Program

Projektidé

Tanken med denna projektidé är att fokusera på att öka personalens kompetens och att utveckla informationen och kommunikationen. Kulturhus Backaplan skulle kunna vara ett sådant bibliotek där all personal fick utbildning i tillgänglighet

- Hur kommunicerar vi och vad säger vi?
- Öka tydlighet i kommunikation, digitalt, tryckt, instruktioner, skyltar.
- Information – kommunikation
- Fortbildning
- Kompetensutveckling
- Bemötande

Hearing i Lund

Den 1 oktober 2019 genomfördes en hearing om kognitiv tillgänglighet. Vi höll till på Lux-biblioteket med Micke Borg som värd. Drygt 20 deltagare från både universitetsbibliotek och folkbibliotek deltog.

Grupparbete 1

I det första grupparbetet skuldedeltagarna dokumentera sådant de tycker fungerar bra respektive dåligt ur ett kognitivt perspektiv. De skulle utgå från sina egna erfarenheter.

Resultat

Akademiska bibliotek

Vad har fungerat bra / dåligt på ditt/era bibliotek?

- Skyltar. Svårt pga komplex arkitektur [på gammalt universitet], tillbyggt, ombyggt.
- Enhetlighet, konsekvent vad betyder skyltning
- Universitetets grafiska profil är viktig att följa även om man inte gillar den
- Vad för man göra, var? Tydlighet. Äta? Dricka?
- Tröttnar innan man kommer fram till målet
- Användarundersökningar är bra. Hur upplever man omgivningen. Vi bibliotekarier upplever annat.
- Man blir trött av miljöer som denna (grupparbetslokalen)
- Hur gör man när man lånar?
- Obemannade miljöer. Vad gör man om det inte funkar att låna t ex? Info måste finnas (kontakt)
- RFID – bättre?
- Konsekvent med infomaterial [viktigt] pga komplex arbetsmiljö
- Dela med dig av goda exempel, undersökningar, workshops etc
- Bra: [bibliotekarier] syns och finns i biblioteket. Allt är inte digitalt eller obemannat.
- Svårt att se skyltar även när de finns, försvinner i ängden av information Både synliga m.a.p. storlek och färg och på placering
- Undvika att ha för mycket information på en skylt, då försvinner informationen i 'bruset'
- Tydlig skyltning som är enhetlig, som hänger ihop (ex. använda samma termer, vara konsekvent med detta
- Skyltar vid varje ställe där det inte är tydligt vart man ska gå (skyltarna hänvisar till varandra). Inte skylta flera vägar till samma plats. Sjukhus bra exempel på skyltning som fungerar och är tydlig.

- Karta över lokalen, sitter ofta på 'fel' ställe (inte vid ingången). Bättre om det finns direkt när man kommer in samt på flera ställen under vägen, och en som man kan ta med.
- Ljud – kan vara både för mycket ljud men också för tyst (då blir minsta ljud störande). Ex skrivare i tysta läsrummet
- Läsplatser där folk går förbi, gör det svårt att fokusera. Bra exempel från Blekinge Tekniska högskola - rum med fätölj och läslampa
- Det behövs tydligare orienteringsskyltar
- Oklart vad man ska göra vid datorer
- För mycket info på skyltar
- Förutsätts att användare förstår det interna språket
- Alfabetisk uppställning i hyllor inte självklart längre (tillägg från antecknare: oklart om det är titel eller författarnamn som är grunden för alfabetisk ordning)
- LUX: Dewey-systemet är egentligen logiskt 000-900 men lokalerna gör att böckerna inte står i nummer-ordning
- Man måste förstå bibliotekets logik. Vi når inte fram.
- Tysta salar. Hur ska studenterna få hjälp att få tyst på ett diskret sätt? (sms? chatt?)
- BRA! Vi har fått upp orienteringsskyltar, trots motstånd från arkitekt!
- Vi har rensat (eller iaf påbörjat) rensning av förvirrande information i katalogen (t ex 3tr. betyder 'tredje tryckningen' men uppfattas som 'tre trappor')
- Vi har jobbat med att det ska vara tydligt vad man får jobba med i varje rum. Skyltning.
- Vi har idéer och försöker hitta lösningar

Folkbibliotek

- Belysning
 - Lysrör som flimrar störande – tröttande, besvärligt för personer inom autismspektrum
- Ljudmiljö
 - Buller, projektorljud
 - ljuddämpning
- Barnavdelning
 - Mycket ljud
 - Avgränsa de ofta öppna biblioteksytorna
- Rörig biblioteksmiljö
 - Många synintryck från böcker, skyltar och möbler med olika färger
 - Gör mer enhetligt
- Skyltning
 - Färger, typsnitt, vägledning, svåra signum SCB, Dewey
 - Gröna skyltar samma som nödutgång – ger fel signal
- Bemötande
 - Vad behövs från vår sida?

- Kognitiva problem syns inte
 - Självständiga – klarar sig själv
- Förberedelse
 - Går det att göra digitalt?
 - Finns information på webben t ex om toalett-tillgänglighet, mått etc
 - Film – för personer inom autismspektrum

Grupparbete 2

I detta grupparbete skulle deltagarna ta fram projektidéer. Om de skulle få resurser för att jobba med kognitiv tillgänglighet, vad skulle de vilja göra då?

Resultat

Akademiska bibliotek

- Kartläggning av fysisk miljö och förslag på åtgärder, med pengar till åtgärder.
- Genomgång av websidorna ur tillgänglighetsaspekt
- Projekt för att skapa en miljö som är lättare att förstå på.
- Projekt där man designar tillsammans med användare
- Referensgrupp med personer med neuropsykiatriska funktionsvariationer. För att utveckla mer tillgänglig miljö. Det som funkar för dem funkar för alla.
- LUB-app
 - Interaktiv guide kompatibel med bibliotekskatalogen – Var finns boken?
- Virtuellt karta
 - Kopplad till katalogen, visar vägen.
 - Även skyltningen – t ex digitala gavelskyltar på bokhyllorna.
 - Interaktionsdesigner behövs!
- Vilka förberedelsemoment kan man underlätta? 'Så hittar man på bibblan'
- En film med en kändis som visar och berättar saker som är 'basic' för bibliotekarierna, men ger möjlighet att förbereda sig inför ett besök på biblioteket. 'Hur står böckerna sorterad? Hur fungerar maskinen som registrerar låneböcker? ...'
- Förberedelseinfo/-filmer
- Enhetlig skyltning / miljö
- Utbildning för lika bemötande från alla anställda
 - Så många besökare som möjligt ska kunna klara sig själv / känna sig trygga
- Kunna 'boka' en bibliotekarie
- För guidning / fysisk hjälp

Bilddokumentation Lund

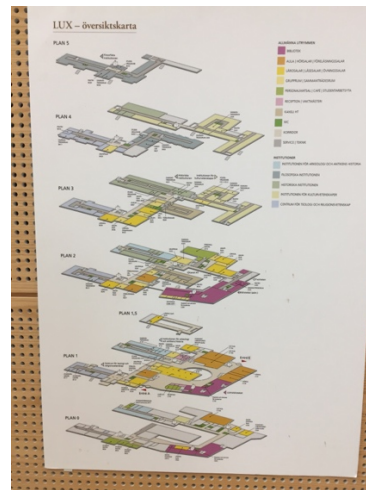
Dagen avslutades med en dokumentationsövning. Deltagarna fick i uppgift att gå ut i miljön på LUX-biblioteket och dokumentera sådant de fann intressant ur ett kognitivt perspektiv. Uppgiften var att ta en bild och sedan skriva en förklarande text.

Skyltar och anvisningar om hur man hittar

Skylten är så primitiv att man inte tar den på allvar, vilket är bekymmersamt eftersom det handlar om att ha fri brandväg. Dessutom tror jag ingen kollar

cykelställena på kartan till bild ett. Det hade räckt att skriva: Parkera i cykelställena.

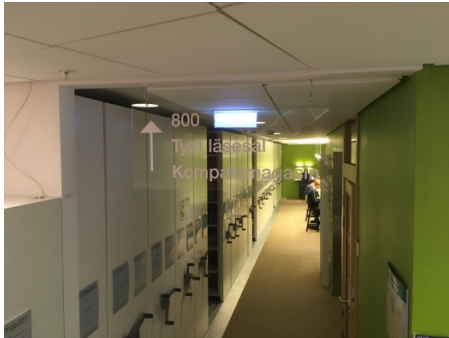

Skylten är så proppfull med info att man knappt ens hittar huvudentrén. Väldigt rörigt och det skeva gör inte bilden tydligare.

Ska hitta vägen till tysta läsesalen på LUX. När jag följt pilarna på första skylten kommer jag hit, men här finns ingen skylt för att hitta vidare.

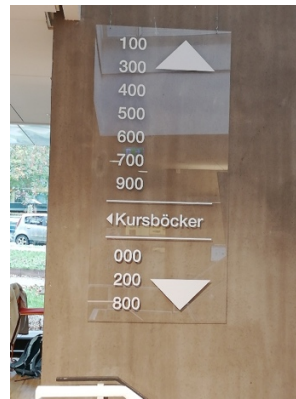

I det här perspektivet (från trappan ner till källaren) är denna skylt definitivt svårläst. Bättre när man väl kommit ner.

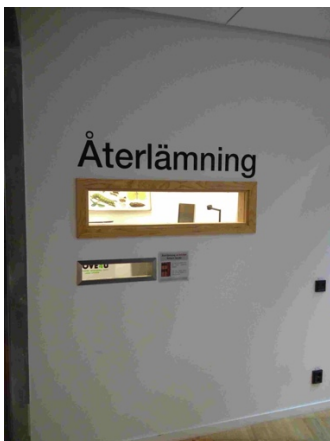

Exempel på tydlig och otydlig skyltning.
 Hur många personer ser tidskriftsskylten?
 Hur många i rullstol ser den?

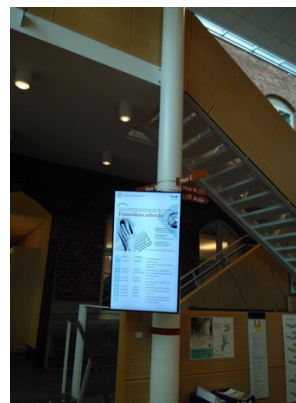

Vad betyder dessa siffror?
 Minimalistisk skyltning för ett bibliotek som är öppet för allmänheten ...

Skytningen i biblioteket baseras på nummerkodning som det inte finns någon synlig avkodning för.

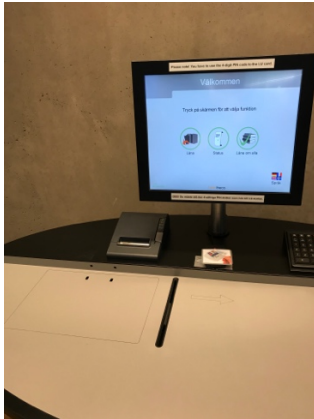

Exempel på bra och tydlig skyltning.

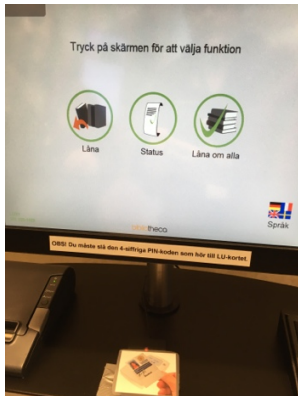

Exempel på otydlig skyltning, för mycket info på bildskärm som dessutom visas under begränsad tid samt skyltar med vad de olika byggnaderna (A, B, C, Aula) finns som döljs bakom skärmen

Interaktion med det digitala

Utlåningsmaskinen. Både denna från när jag var student och från mitt jobb på folkbibliotek, får man alltid mycket frågor kring hur det funkar. Upplever att den inte är så intuitiv som den designats att vara. Exempel på design från ett "normat-tänk"

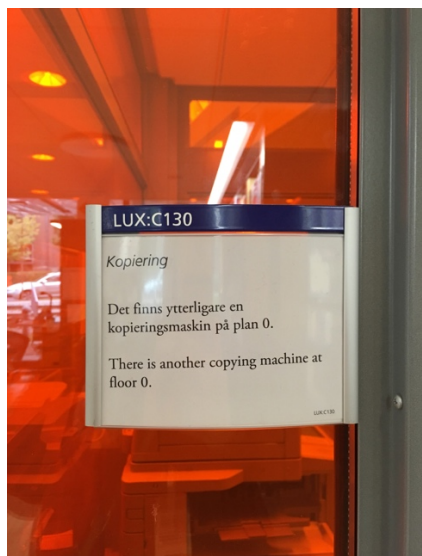

Låne-/återlämningsmaskin i biblioteket - Ordet "Status" är inte givet att det betyder att jag kan kolla mina lån via den ingången.

Jag vill slänga mina fikarester. Muggen kan jag nog slänga här men bananskalet o tepåsen ngn annanstans, tydligen en bit bort. För den som är "LUX-van" är det inget problem men som ny/ovan blir det lite förvirrat och känns omständlig.

Information i ett helhetsperspektiv

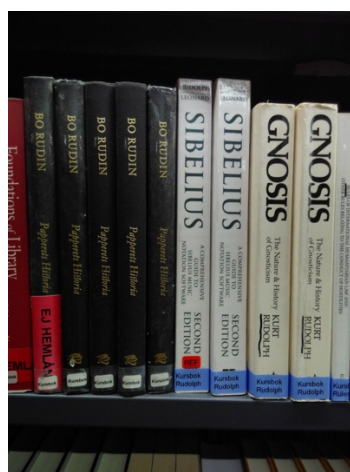

Exempel på när flera tankeled behövs för att hitta rätt: Ser skylten om fler kopieringsapparater på plan 0. Tittar runt för att se vilket plan jag befinner mig på. Hittar ingen info men antar att jag är på plan 1 eftersom jag kom in där. Den enda information jag ser när jag vänder mig om är skylten med pilar och siffror men den verkar fylla ett annat syfte.

Uppställning av böcker

Luftiga hyllor där ny bokstav innebär ny hylla (avdelningarna flyter ej ihop) och tydlig ryggetikett som är enhetlig.

Exempel på ryggetiketter som inte är enhetliga och där info om uppställningsord saknas på den ena typen, vilket är förvirrande.

Biblioteket som studie- och arbetsmiljö

De flesta läseplatserna i biblioteket saknar avskärmning och tycks kräva hörlurar.

En knubb eller en skylt på gaveln.

Luxbiblioteket i källaren, betydligt lugnare. Fanns läsplatser i små vrår, där man kunde sitta i mer lugn och ro. Grupparbetsplatsen var dock tom. Svårt att säga om det vars lump eller berodde på något, exempelvis avsaknaden av fönster.

På dörren in till rummet där källarvåningens skrivare står finns en skylt där det står "Kopiering". Det är inte säkert att det framgår för alla att det är här man kan skriva ut texter och scanna bilder (Se bild Kopiering)

Du gjorde mig uppmärksam på att det faktiskt inte står någonstans vad huset heter. Jag tycker också att det är ganska otydligt hur man hittar till biblioteket när man väl kommer in i byggnaden. Den enda skylten i foajén visar riktningen till byggnad A, B och C.

Hur man kommer till den tysta läsesalen är ganska otydligt för den som förstått att den finns någonstans i källaren. Det finns ingen skylt när man kommer ned för trappan som visar vilken riktning man ska gå för att hitta dit. Om man hittar korridoren som leder till läsesalen är denna markerad med en genomskinlig skylt med vit text mot ett vitt tak. Om man hittar till den tysta läsesalen delar den rum med avdelning 800. Man kan alltså när som helst bli avbruten av att folk kommer in och börjar leta efter böcker i hyllorna längs väggarna. (se bild LUX källare och Tyst läsesal)

Kommentarer från besökare med kognitiva svårigheter

Mot slutet av dagen i Lund bjöd vi in personer med kognitiva svårigheter att besöka biblioteket och dokumentera sådant som de vill uppmärksamma, bra eller dåligt. Resultatet redovisas nedan.

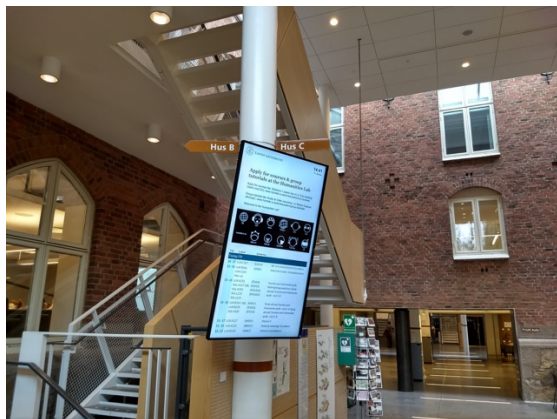
Kanske en skylt?

Bra med lathundar i A5 som man kan ta med sig.

Hög ljudnivå, ljud från grupparbetsplatser nerifrån. Gång bakom läsplatser så att besökare passerade precis bakom. Men också relativt fullsatt.

Vägvisare

Svårläst

'Var är jag? Ingång till vad?'

'Vad betyder siffrorna?'

‘Är det övergångsställe?’

‘Väldigt högljudd svårt att fokusera var man ska på eller tänka

‘Om jag sitter i rullstol hur ska man komma fram mellan stolpe och vattenkran’

Från

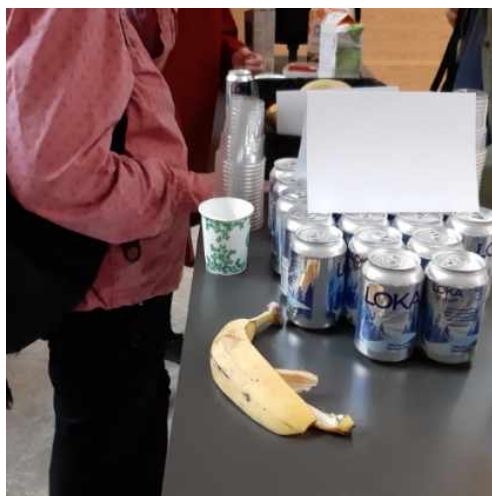
Bra med hjärtstartare

Brusreducerare ett måste i det hemska bullret

Såg bara att en inte skulle slänga t ex bananskal här; missade bilden med vart de skulle. Men även när någon gjort mig uppmärksam på den bilden, var det inte tydligt var slängstället på fotot fanns.

Någon mer har misslyckats med att kasta sitt bananskal

5 bilder, från närmast till längst bort, från min soptunna och på vägen till den rätta

Bra uppmuntran till att inte använda onödigt många engångsprodukter

Tillgänglighet: olika sorters mjölkdryck och olika tefärger

Avskärmande fåtöljer = bra

Lite otäckt med döda djur som “studiestöd”

Resten av bilderna: äntligen ett lugnt ställe! Dock var det inte öppet, trots informationen på dörren. Anledning enligt personalen: det är så sällan någon är på innergården och därför låter de bli att låsa upp eftersom det är så lätt att glömma att låsa...

